

Suomen Rotary - Finlands Rotary ry

Ohje ja koulutusaineisto
Ohjeet: Yleistä tekstinlaadintaa

Päivitys: 26.3.2009 REk
Ryhmä: Muut

Aihe: Teksti tuntemattomalle

Useat meistä kohtaavat ainakin viikoittain, jotkut jopa päivittäin vaikean ongelman. On laadittava teksti, eikä sen lukijaa tunneta. Kuitenkin olisi saatava tuo tuntematon hyväksymään tekstin sisältö.

LÄHTÖKOHTA

Kirjoittajalla on selkeä tavoite. Hyväksynnän käynnistää tekstin ulkoasu. Se luo ensivaikutelman. Tekstin selvä hahmottelu auttaa aina. Kirjoittajan on suunniteltava kokonaisuus ennen kirjoittamista. Sekä ulkoasua että sisältöä elävöittää vaihtelu. "Vaihtelu virkistää."

VAIHTELUN PÄÄPIIRTEET

Parinkin liuskan pituinen teksti elävöityy väliotsikoista. Samankokoisia kappaleita ei saa sijoitella peräjälkeen. Ei myöskään pidä samanpituuisilla virkkeillä eikä lauseilla rakentaa tekstiä! Samojen sanojen toistoa on kartettava. Se ongelma selvitetään laatimalla sanakenttä.

Tällöin kirjoitetaan muistioksi tekstin asiaan kuuluvista sanoista ehkä parinkymmenen sanan luettelo. Itse tekstissä käytetään sitten kutakin sanaa vain kerran. Tällöin lukija saa kirjoittajasta asiantuntijan vaikutelman, ja semmoista yksilöä arvostetaan aina. Hän vakuuttaa.

VAIKUTUSKEINOJA

Joskus kirjoittajan sopii turvautua kysymykseen, joskus vertaukseen. Selkeän käskyn hyödyntäminen on harkittava tarkkaan. Alussa tuntuu parhaalta välttää kovin suurta tuttavallisuutta. Kirkas asiallisuus kelpaa aina!

PIENIÄ KIVIJALKOJA

1. Mitään seikkaa ei pidä toistella. Normaaliälyinen lukija uskoo yhdelläkin sanomisella. Lukija alkaa nimitellä toistelijaa jankuttajaksi tai vaikka höplöttäjäksi, eivätkä ne titteilit kelpaa kenenkään käyntikorttiin.
2. "Lyhyestä virsi kaunis!"
3. Välimerkit eivät ole tarkoitettu kirjoittajan kiusaksi, vaan ne auttavat lukijaa hahmottamaan tekstin viestiä. Kohtelias kirjoittaja hallitsee välimerkkien käytön.
4. Puhuttu sana unohtuu, kirjoitettu säilyy. Kirjoituksestaan sen laatija ei pääse eroon milloinkaan.

Korkealentoisesti määriteltynä puhuja kumartaa nykyhetkeä, kirjoittaja ikuisuutta.

LEO SUOMELA

Käännöstoimikunnan huomautus:

Leo Suomela on laajan kirjallisen uran tehnyt romaani- ja näytelmäkirjailija sekä kirjallisuuden ja kielen tutkija. Suomelan tuotannosta löytyy monia erikoisjulkaisuja ja kielenhuoltoa koskevia teoksia. Suomelan kirjallisuutta ja näytelmiä on käännetty kahdeksalle kielelle ja hänen elokuvansa *Kanteletar* on filmattu ja esitetty Neuvostoliitossa. Hänen nuorisoromaaneistaan on tehty animaatioelokuvia eri maiden televisioihin. Filosofian tohtori Leo Suomelan asiantuntemusta voi käyttää hyväksi esimerkiksi lehdistö- ja asiakielen kirjoittamisen ongelmissa. FT Leo Suomela on Turun Linna-Åbo Slott Rotaryklubin jäsen.